

Інформація про вибіркoву навчальну дисципліну
циклу загальної підготовки
 для кафедрального каталогу вибіркoвих навчальних дисциплін на
 2025/2026 н. р.

Назва дисципліни	Права людини в умовах особливого правового режиму
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Курс (рік) навчання	1/4
Семестр	Осінній/Весняний
Обсяг дисципліни у кредитах*	4 кредити ЄКТС
Мова викладання	Українська
Передумови для вивчення дисципліни	Немає
Кафедра, яка забезпечує викладання дисципліни	Кафедра теорії та історії держави і права
Інформаційне забезпечення	Технічні засоби: проектор. Обладнання: комп'ютер. Програмне забезпечення: windows, power point
Форма проведення занять	Лекції та семінари
Форма семестрового контролю*	Залік

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-2);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК – 3);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-7);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-8);
- здатність до ефективної комунікації та співпраці з іншими професіоналами (ЗК-12);
- знання та розуміння основних принципів та норм з прав людини (ЗК-14).

Фахові компетентності спеціальності:

- здатність застосовувати знання з основ теорії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві (ФК-1);
- повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх

правової природи (ФК-3);

- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (ФК-11);

- здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (ФК-12);

- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності (ФК-13);

- здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, щодо захисту їх прав в умовах надзвичайних ситуацій, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК-14).

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- здійснювати пошук інформації з різноманітних джерел з метою встановлення всіх обставин аналізованої проблеми.

- давати оцінку правомірності заходам, які вживає держава в умовах особливого правового режиму, зокрема пандемії.

- чітко обґрунтовувати власну позицію щодо проблематики прав людини в умовах особливого правового режиму.

- формулювати власні висновки щодо особливостей та обмежень прав людини в умовах особливого правового режиму на основі аналізу правових норм.

- виявляти проблемні питання правозастосовчої діяльності;

- працювати з матеріалами судової практики.

- аналізувати правові ситуації, формулювати відповідні висновки практичного характеру;

- знати основні положення та поняття щодо прав людини в умовах особливого правового режиму.

- аналізувати першоджерела та вторинні джерела інформації;

- правильно застосовувати свої знання в юридичній практиці;

- давати оцінку правомірності заходам, які вживає держава в умовах особливого правового режиму.

Короткий зміст дисципліни (що буде вивчатися, перелік тем):

Метою основ прав людини в умовах особливого правового режиму як навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про механізми захисту прав людини під час дії особливих правових режимів, а також в розвитку навичок аналізу та практичного застосування відповідних норм права.

Тема 1. Права людини: поняття та ознаки

Права людини є фундаментальними правами та свободами, що належать кожній особі від народження. Вони включають громадянські, політичні, економічні, соціальні та культурні права. Основні ознаки прав людини - це їх універсальність, неподільність та рівність, що означає, що всі люди мають право на рівне використання цих прав без дискримінації. Ці права закріплені в міжнародних документах, таких як Загальна декларація прав людини, та в національних

конституціях.

Тема 2. Поняття особливого правового режиму

Особливий правовий режим встановлюється у випадках, коли звичайні правові механізми є недостатніми для захисту національної безпеки чи громадського порядку. Такий режим може включати воєнний стан, надзвичайний стан або стан пандемії. Введення особливого правового режиму дозволяє державі тимчасово обмежувати деякі права та свободи громадян для забезпечення стабільності та безпеки. Кожен тип режиму має свої специфічні підстави та процедури введення.

Тема 3. Поняття воєнного та надзвичайного стану: особливості

Воєнний стан вводиться у разі зовнішньої агресії або загрози нападу на країну і передбачає мобілізацію військових та ресурсів для захисту держави. Надзвичайний стан, навпаки, вводиться у разі серйозних внутрішніх загроз, таких як масові заворушення, природні катастрофи або пандемії. Основні відмінності між цими режимами полягають у масштабі обмежень прав громадян та залученні військових сил.

Тема 4. Поняття пандемії

Пандемія – це поширення нової інфекційної хвороби, яка охоплює великі території та вражає значну кількість людей у всьому світі. Вона відрізняється від епідемії своїм глобальним характером. Прикладами пандемій є грип 1918 року (іспанка), пандемія ВІЛ/СНІД та COVID-19. Пандемії мають серйозні наслідки для здоров'я населення, економіки та соціальної стабільності.

Тема 5. Основні джерела та аргументи на користь обов'язкової вакцинації

Обов'язкова вакцинація базується на міжнародних та національних правових актах, які регулюють охорону здоров'я. Аргументи на користь вакцинації включають захист громадського здоров'я, колективний імунітет та запобігання поширенню небезпечних хвороб. Приклади успішної вакцинації включають ліквідацію віспи та контроль над поліомієлітом. Вакцинація є ефективним способом захисту населення від інфекційних захворювань.

Тема 6. Обмеження здійснення прав людини в умовах особливого правового режиму

Обмеження прав людини можливі в умовах, коли це необхідно для захисту національної безпеки, громадського порядку або здоров'я населення. Законодавчо визначені підстави та межі таких обмежень, щоб запобігти зловживанням владою. Прикладами обмежень є карантинні заходи, комендантська година, та обмеження на зібрання. Важливо, щоб такі обмеження були пропорційними та тимчасовими.

Тема 7. Втручання до прав людини. Тест на пропорційність державного втручання

Втручання до прав людини має відповідати критеріям необхідності та пропорційності. Тест на пропорційність включає перевірку легітимної мети

втручання, наявність менш обмежувальних засобів та баланс між досягненням мети та обмеженням прав. Цей тест використовується судами для оцінки законності державних дій. Приклади тесту на пропорційність зустрічаються у практиці Європейського суду з прав людини.

Тема 8. «Необхідно у демократичному суспільстві»

Принцип «необхідно у демократичному суспільстві» вимагає, щоб обмеження прав людини були виправданими та відповідали потребам суспільства. Цей принцип включає аналіз законності, необхідності та пропорційності обмежень. Європейський суд з прав людини часто застосовує цей принцип у своїх рішеннях, забезпечуючи баланс між індивідуальними правами та суспільними інтересами. Прикладом є обмеження свободи слова для захисту національної безпеки.

Тема 9. Методи впровадження вакцинації у країнах Європи

Європейські країни застосовують різні підходи до впровадження вакцинації, включаючи обов'язкові та добровільні програми. Деякі країни, такі як Італія та Франція, ввели обов'язкову вакцинацію для дітей. Інші країни, як Німеччина, заохочують вакцинацію через інформаційні кампанії та економічні стимули. Ефективність різних методів залежить від рівня довіри населення до системи охорони здоров'я та культурних особливостей.

Тема 10. Особливості впровадження правового режиму протидії COVID-19 в Україні

Україна запровадила низку законодавчих та адміністративних заходів для протидії COVID-19, включаючи карантинні обмеження, обов'язкове носіння масок та соціальне дистанціювання. Було прийнято спеціальні закони та постанови уряду для регулювання цих заходів. Проте, ефективність впроваджених заходів зіткнулася з викликами, такими як недостатня медична інфраструктура та недовіра частини населення. Аналіз цих заходів дозволяє зрозуміти сильні та слабкі сторони правового режиму в умовах пандемії.

* Відповідно до Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін, рекомендований обсяг дисципліни становить 4 кредити ЄКТС, форма контролю – залік.

	Силабус навчальної дисципліни «Права людини в умовах особливого правового режиму» Спеціальність: 081 Право. Галузь знань: 08 Право	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркової компоненти з кафедрального каталогу	
Семестр	1 (перший)	
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	4 кредити / 120 годин	
Мова викладання	Українська	
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Предметом вивчення дисципліни є закони й категорії прав та свобод людини і громадянина, специфіка їх реалізації, забезпечення та захисту в умовах особливих правових режимів	
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Вивчаючи даний курс, студенти отримують знання про правову природу та особливості різних правових режимів (надзвичайний, воєнний стан, пандемія та інші), навчаються аналізувати та застосовувати національні та міжнародні норми права в умовах обмеження прав і свобод, оцінювати правомірність дій державних органів, захищати права людини в кризових ситуаціях, а також розвивають практичні навички юридичного аналізу, критичного мислення та підготовки правових документів, що є необхідними для ефективної професійної діяльності в нестабільних умовах	
Чому можна навчитися (результати навчання)	Курс готує здобувачів освіти до всебічного розуміння основних прав та свобод людини, їх обмеження та захист у кризових ситуаціях. Дисципліна дозволяє оволодіти знаннями з теорії права, практичного застосування правових норм у кризових умовах та оцінки правомірності дій держави. Студенти навчаються аналізувати правові акти, зокрема міжнародні конвенції та національні закони, та застосовувати правові механізми для забезпечення захисту прав людини	
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	Здатність розв'язувати задачі практичного, дослідницького та інноваційного характеру у сфері права	
Навчальна логістика	Зміст дисципліни	Права людини: поняття та ознаки. Поняття особливого правового режиму. Поняття воєнного та надзвичайного стану: особливості. Поняття пандемії. Основні джерела та аргументи на користь обов'язкової вакцинації. Обмеження здійснення прав людини в умовах особливого правового режиму. Втручання до прав людини. Тест на пропорційність державного втручання. «Необхідно у демократичному суспільстві». Методи впровадження вакцинації у країнах Європи. Особливості впровадження правового

	режиму протидії COVID-19 в Україні.
	Види занять: лекції, семінарські Методи навчання: проблемного викладу; навчальна дискусія; онлайн-навчання Форми навчання: очна, дистанційна
Пререквізити	Знання теорії права, юридичної деонтології, філософії права загальні та фахові знання
Пореквізити	Знання з прав людини в умовах особливого правового режиму можуть бути використані під час підготовки курсових та кваліфікаційних робіт
Інформаційне забезпечення з фонду Наукової бібліотеки та Електронного репозитарію ДВНЗ «УжНУ»	Наукова бібліотека УжНУ: Переш І.Є., Зан М.І., Когут М.Г., Щока С.В. Юридична деонтологія. Навчально-методичний комплекс. Ужгород: Видавництво юридичного факультету УжНУ, 2023. 52 с.
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, проєктор
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Залік, тестування
Кафедра	Кафедра теорії та історії держави і права
Факультет	Юридичний факультет
Викладач (і)	Щока Станіслав Васильович
	Посада: асистент кафедри теорії та історії держави і права Вчене звання:
	Науковий ступінь: кандидат юридичних наук Профайл викладача: https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/flaw-urtheory/staff Телефон: +38 095 841 90 49 Email: stanislav.shchoka@uzhnu.edu.ua
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс, викладання українською мовою
Лінк на дисципліну	https://meet.google.com/ttr-tbmd-yrn
Робоче місце:	ауд. 39, Юридичний факультет

Завідувач кафедри

Переш І.Є.

Розробник

Щока С.В.